

Valitusasian siirron viipyminen

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 30.10.2021 osoittamassaan kantelussa ja myöhemmin lähettämässään lisäkirjoituksissa arvostellut Helsingin hallinto-oikeuden menettelyä. Kantelija oli kantelunsa mukaan toukokuun lopulla 2021 tehnyt asiakirjajulkisuusasiassa valituksen Helsingin hallinto-oikeudelle. Kantelussa todetaan muun muassa, että valituksen siirto toimivaltaiseen tuomioistuimeen eli Turun hallinto-oikeuteen kesti liian kauan.

SELVITYS

Helsingin hallinto-oikeus on antanut asiassa selvityksen 6.4.2022.

VASTINE

Kantelija ei ole käyttänyt hänelle varattua tilaisuutta vastineen antamiseen.

RATKAISU

Asiassa saatu selvitys

Helsingin hallinto-oikeuden selvityksen mukaan kantelijalla ei ole eikä ole ollut Helsingin hallinto-oikeudessa vireillä toukokuussa 2021 tehtyä valitusta, minkä vuoksi hallinto-oikeus tulkit-

see kantelun liittyvän asiaan, jossa maa- ja metsätalousministeriö oli 15.5.2020 tehnyt päätöksen asiakirjajulkisuusasiassa. Kyseinen valitusasia oli tullut selvityksen mukaan hallinto-oikeudessa vireille 22.5.2020 ja siirretty Turun hallinto-oikeudelle 26.10.2021.

Selvityksen mukaan valitus ministeriön päätöksestä kuului selkeästi Turun hallinto-oikeuden käsiteltäväksi valittajan kotipaikan perusteella. Asiat, jotka eivät kuulu hallinto-oikeuden alueellisen toimivallan piiriin tai muutoin sen toimivaltaan, pyritään selvityksen mukaan tunnistamaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja suorittamaan sen jälkeen tarvittavat toimenpiteet ilman aiheetonta viivytystä. Selvityksessä pahoitellaan, ettei kantelijan tapauksessa näin valitettavasti kuitenkaan ole tapahtunut. Hallinto-oikeuden kanslian suorittamassa esivalmistelussa valittajan kotipaikan merkitys oli jäänyt huomaamatta.

Valituksen johdosta pyydettiin maa- ja metsätalousministeriön lausunto ja sen saavuttua varattiin valittajalle tilaisuus vastaselityksen antamiseen. Asia on vastaselityksen saavuttua siirtynyt hallinto-oikeustuomarin työjonolle kesällä 2020. Valittajan kotipaikka on jäänyt myös esittelyältä jäseneltä huomaamatta, minkä vuoksi asia on jäänyt hänen työjonollaan odottamaan tulemistä käsittelyvuoroon tavanomaisessa järjestyksessä.

Asia siirrettiin 10.9.2021 hallinto-oikeuden esittelijälle, jonka senhetkinen työtilanne on mahdollistanut asioiden ottamisen pian käsittelyyn, ja aloittaessaan asian valmistelun hän on todennut valituksen kuuluvan Turun hallinto-oikeuden käsiteltäväksi. Asia on käsitelty hallinto-oikeuden istunnossa 22.10.2021 ja päätös on annettu 26.10.2021. Hallinto-oikeus pahoittelee asian käsittelyyn kuluneen ajan pituutta.

Asiaa on käsitelty Helsingin hallinto-oikeuden 1. osastolla. Osastolla käsitellään asiakirjajulkisuutta koskevien asioiden lisäksi muun ohella lastensuojelu-, toimeentulotuki- ja mielenterveysasioita, jotka on laissa säädetty kiireellisiksi ja joiden käsittelyä on sen vuoksi vahvasti priorisoitu. Asiakirjajulkisuusasiat eivät lähtökohtaisesti ole kiireellisinä käsiteltäviä. Niiden keskimääräinen käsittelyaika hallinto-oikeudessa on vuosina 2020 ja 2021 ollut noin vuosi. Selvityksen mukaan kantelussa tarkoitetun asian käsittelyaika ei ole ollut olennaisesti pidempi kuin kyseisessä asiaryhmässä yleensä, eikä siirron viivästyminen ole aiheuttanut oikeudenmenetystä. Asian siirtäminen toimivaltaisen hallinto-oikeuden eli Turun hallinto-oikeuden käsiteltäväksi on tehty heti sen jälkeen, kun toimivaltakysymys on havaittu. Turun hallinto-oikeus on 9.2.2022 antamallaan päätöksellä hylännyt valituksen.

Selvityksessä todetaan lopuksi, että Helsingin hallinto-oikeudessa käynnissä olevan strategia-työn puitteissa on kiinnitetty huomiota siihen, että tutkimatta jäävät asiat tulisi nykyistä varmemmin pystyä erottamaan jo esivalmistelussa, ja valmisteluprosessia tullaan tältä osin tehostamaan.

Arviointi

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 18 §:n 1 momentissa todetaan, että jos valitus on erehdyksestä toimitettu hallintotuomioistuimelle, jonka toimivaltaan asian käsittely ei kuulu, se voi siirtää asian toimivaltaiselle hallintotuomioistuimelle tai viranomaiselle. Siirrosta voidaan tehdä erillinen päätös. Siirrosta on aina kuitenkin ilmoitettava valittajalle. Pykälän 2 momentin mukaan siirto ei pidennä valitusaikaa. Lain 17 §:n 2 momentissa todetaan, että jos valitus on puuttuneen tai virheellisen valitusosoituksen takia toimitettu väärälle hallintotuomioistuimelle tai viranomaiselle, tämän on siirrettävä valitus toimivaltaiselle tuomioistuimelle tai viranomaiselle. Siirrosta on ilmoitettava valittajalle.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia koskevassa hallituksen esityksessä ([HE/29/2018](#)) todetaan (s. 88), että asian siirtoa koskeva 18 §:n säännös vastaisi pääosin aiempaa hallintolainkäyttölain 29 §:ää. Pykälän perustelujen mukaan tuomioistuimella ei olisi siirtovelvollisuutta, vaan siirtämisen tarkoituksenmukaisuus perustuisi tuomioistuimen harkintaan. Siinä tapauksessa, että asia siirretään, siirtoon tulisi ryhtyä mahdollisimman nopeasti. Lain 17 §:n perusteluissa todetaan, että jos valitus on valitusosoituksen puutteellisuuden tai virheellisyyden vuoksi toimitettu väärälle hallintotuomioistuimelle, valittaja ei menettäisi puhevaltaansa, vaikka siirretty valitus saapuisi oikeaan viranomaiseen tai tuomioistuimeen valitusajan päättymisen jälkeen.

Kantelussa tarkoitettu valitusasia oli ennen siirtopäätöksen tekemistä ehtinyt olla Helsingin hallinto-oikeudessa vireillä vuoden ja viisi kuukautta. Asia on selvityksen mukaan ollut hallinto-oikeudessa käsittelemättä ja vailla toimenpiteitä kesästä 2020 syksyyn 2021. Valittajan kotipaikan merkitys oli hallinto-oikeudessa jäänyt huomamaatta, eikä asiaa tämän vuoksi huomattu siirtää toimivaltaiselle tuomioistuimelle aiemmin.

Hallinto-oikeus toteaa selvityksessään, että asian siirtämisen toimivaltaiseen hallinto-oikeuteen olisi tullut tapahtua merkittävästi nopeammin kuin mitä nyt on tapahtunut, ja kantelua on pidettävä siltä osin perusteltuna. Yhdyn tähän hallinto-oikeuden näkemykseen. Arvioni mukaan asian käsittelyaika hallinto-oikeudessa on ylittänyt asian laatuun ja laajuuteen nähden kohtuullisena pidettävän ajan, eikä viivästymiselle ole esitetty hyväksyttävää syytä.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kiinnitän Helsingin hallinto-oikeuden huomiota perustuslain 21 §:ssä turvattuun jokaisen oikeuteen saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimessa ilman aiheetonta viivytystä. Lähetän päätökseni tässä tarkoituksessa Helsingin hallinto-oikeudelle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama